

Skabelsesgudstjeneste 2013

Højmessens liturgi følges

Salmer fra Den Danske Salmebog:

15 Op al den ting

4 Giv mig Gud

41 Lille guds barn

efter prædikenen – [motet over Solsangen](#)

18 i Salmer og sange i skole og kirke2 Gud, du som kaldte ved dit ord

476 Kornet

146 i Salmer og sange i skole og kirke2 Du skabte den vældige.

Indledningskollekt ved skabelsestidsgudstjeneste 29. september 2013 (Martin Ishøy)

Almægtige Gud

Glæden kommer bag på os

Som et kærtegn

Fra dig

Der varmer hele vejen

Fra navlen ud i det hele

Tak fordi du vækker livet i os

Som på den første morgen

Din skabermagt er den samme i det største og det mindste

Lad dit rige finde sted hos os

Og lad os mærke det

Så vi ikke konstant glemmer enhver retning

og rimelighed i livet

Lad os lære skabningens vej

Af din søn

Lad hans ord oplyse vores tanker som glæden

Så vi tilkender dig riget, magten og æren

I det liv som vi lever

Og omfavner jublen

I tjenesten for dig

Du som er fra evighed til evighed

Amen

Læsninger:

Salme 95 1-5

Kom, lad os juble for Herren,

bryde ud i fryderåb for vor frelser klippe.

Lad os træde frem for ham med takkesang,

bryde ud i lovsang til ham.

For Herren er en stor Gud,

en mægtig konge over alle guder.

I hans hånd er jordens dybder,

bjergenes tinder tilhører ham.

Havet tilhører ham, for han skabte det,

hans hænder formede landjorden.

Talen på Areopagos (Apostlenes gerninger)

v22 Så stod Paulus frem midt på Areopagos og sagde: »Athenere! Jeg ser, at I på alle måder er meget religiøse. v23 For da jeg gik rundt og så nærmere på jeres helligdomme, fandt jeg også et alter med indskriften: For en ukendt gud. Det, I således ærer uden at kende det, det forkynder jeg jer. v24 Gud, som har skabt verden med alt, hvad den rummer, og som er Herre over himmel og jord, bor ikke i templer bygget af hænder. v25 Heller ikke lader Gud sig tjene af menneskehænder, som om han trængte til noget. Det er ham, der giver alle liv og ånde og alle ting; v26 og af ét menneske har han skabt alle folk og ladet dem bosætte sig overalt på jorden og fastsat bestemte tider og grænser for, hvor de skal bo – v27 for at de skulle søge Gud, om de kunne famle sig frem og finde ham, som dog ikke er langt borte fra en eneste af os. V28 For i ham lever vi, ånder vi og er vi, som også nogle af jeres digtere har sagt: »Vi er også af hans slægt.«

Matthæus

Det største bud i loven

v34 Da farisæerne hørte, at Jesus havde lukket munden på saddukæerne, samledes de, v35 og en af dem, en lovkyndig, spurgte ham for at sætte ham på prøve: v36 »Mester, hvad er det største bud i loven?« v37 Han sagde til ham: »Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele dit sind.« v38 Det er det største og det første bud. v39 Men der er et andet, som står lige med det: »Du skal elske din næste som dig selv.« v40 På de to bud hviler hele loven og profeterne.«

Dauids søn eller Dauids herre

v41 Mens farisæerne var forsamlet, spurgte Jesus dem: v42 »Hvad mener I om Kristus? Hvis søn er han?« De svarede: »Dauids.« v43 Han sagde til dem: »Hvordan kan David så ved Ånden kalde ham herre og sige:

v44 Herren sagde til min herre:

Sæt dig ved min højre hånd,
indtil jeg får lagt dine fjender
under dine fødder?

v45 Når David altså kalder ham herre, hvordan kan han så være hans søn?«v46 Ingen kunne svare ham et ord, og fra den dag turde heller ingen længere spørge ham om noget.

Prædiken:

I dag holder vi skabelsesgudstjeneste. Balle Kirke er Grøn Kirke, og skabelsestiden og skabelsesgudstjenesterne er noget af det som er allervigtigst for Grøn Kirke at fremme. Gudstjenester er det allermest centrale i kirkens liv, og skabelsen er på samme tid noget af det allervigtigste ved Gud og vores tro og noget af det ved kristendommen, som er allermest i krise. Vi har alle sammen både brug for og godt af at vende al vores tro og opmærksomhed mod den side af Guds gerning. I år er vi så tilmed gået i kompagniskab med initiativet ”Fyld Danmarks Kirker”, som går ud på det, som titlen siger – og det falder netop på søndagen i dag. Vi har opfordret alle landets kirker til at synge nogle af de samme salmer, som vi også skal synge i dag, og vi håber at man mange steder, hvor der er et børne- ungdomskor vil synge den tonesætning af Frans af Assisis berømte ”Solsang”, som vi også får lov til at nyde i dag.

Den måske allerstørste udfordring vi har med at tro på Gud som altings skaber i dag er, at man næsten automatisk kommer til at tænke på den over 2000 år gamle skabelsesberetning i begyndelsen af Bibelen, som selvfølgelig afspejler den virkelighedsopfattelse, som nogle intellektuelle i Mellemøsten nærede i oldtiden. Derfor står der nogle ting, som umiddelbart strider mod nutidige forestillinger om, hvordan verden er blevet til. Men når mange af os bare lader det blive ved denne umiddelbare konstatering, går vi fuldstændig glip af det, som altid og indlysende er og har været hele pointen. Intet menneske har begribeligvis oplevet verden blive til, og der for har intet dybsindigt menneske nogen sinde forestillet sig, at skabelsesberetningen var en dokumentarisk skildring af, hvordan det gik til, heller ikke forfatterne.

Hele pointen er og har altid været, at *Gud er Gud*, hvilket selvfølgelig betyder, at der intet er før, over eller ved siden af Gud. Gud er svaret på det ultimative spørgsmål, Gud er suverænitets sæde og derfor forudsætningen for alt det, der er, Gud er magten til at være til i alt det der er. Med ét ord vil det sige, at Gud er *skaberen*. Hvis Gud ikke var skaberen, var Gud ikke. Og det medfører med knusende evidens – for os som

for de første – at vi ikke kan udlede Gud af den skabte verden, men udelukkende kan opfatte verden som skabt, fordi Gud er altings fortegn. Det er altså troens nødvendighed og nødvendigt for troen på Gud som Gud. Både Bibelen og naturen, som de gamle kaldte Guds to bøger, er fulde af udtryk for skabelsens virkelighed for enhver, der har fået sine øjne og alle sanser åbnet af Gud. De fem små vers fra den gammeltestamentlige salme 95, som jeg indledte gudstjenesten med, er et eksempel: Lad os juble for Herren, for jordens dybder og bjergenes tinder er i hans hånd. Havet tilhører ham, for han skabte det.

Det samme synger vi i kirken i salme efter salme. ”Op al den ting som Gud har gjort” og ”Himlene Herre fortælle din ære”. Men alle kristne salmer og lovprisninger siger det samme. Gud skal åbne vores øjne, så vi kan se det, som vi i virkeligheden allerede ser, men dog ikke ser. Vi ser et ansigt, men først ved Guds hjælp ser vi, at det er Guds barn. Vi ser skønheden i birketræets blade, der blive Gule, men kun ved Guds nåde og hjælp ser vi at de er ”himmelspejl i mulde”, der for vores øjne forkynder Guds skønhed og overstrømmende godhed og kærlighed.

Derfor læste jeg for det andet teksten fra Paulus tale i Athen, som rammer ned i lige præcis dette. De gamle tænksomme og filosofiske grækere forstod mangt og meget, men det var nødvendigt at fortælle dem eller forkynde det for dem, som de endnu kun havde et anonymt forhold til. De grublede over skønheden, godheden og eksistensen af alt mellem himmel og jord, men ingen havde sagt dem, at svaret på det ultimative spørgsmål lå lige for næsen af dem. Den Gud som for dem havde været den ukendte, var nu ved Jesus Kristus åbenbaret for dem som skaberen af himmel og jord. ”For i ham lever vi, ånder vi og er vi, som også nogle af jeres digtere har sagt: ›Vi er også af hans slægt.›”. Paulus hjalp dem til at forstå det, som de anede i naturen og i deres digtning, så de kunne ære ham, hvis riget, magten og æren er i evighed.

Gud er altings skaber. Det er det befriende budskab, som giver glæden vokseværk og taknemmeligheden retning, og som giver sangen vinger, når vi lovpriser skaberen. Og det forløser liv og virkelyst i os. Ingen forbliver upåvirket, når livet får mening, udgangspunkt og retning. Vi forstår at vi er skabt af kærlighed til kærlighed, men hvad skal vi så gøre?

Det er det, som prædiketeksten svarer tydeligt på? Elske Gud med alt hvad vi har og er – og elske vores næste som os selv. Det er at arbejde med på skabelsen som den menneskeskabning, man er. Tilmed har verdenshistorien nået et punkt, hvor den dybe sammenhæng mellem at elske Gud og elske næsten aldrig har stået tydeligere. At elske det andet menneske, næsten som har brug for os, uden at elske Gud er selvbedrag og vrangforestilling. At mennesket er sin egen værste fjende, er en gammel erkendelse, men klimaforandringerne sætter en uhørt tyk streg under, at vi ved at fokusere snævert på mennesket som det eneste der har umistelig værdi i verden undergraver og ødelægger mulighederne for liv for fremtidens generationer.

Samtidig med at vi gennem de seneste 200 år med tiltagende snæversynethed har fokuseret mere og mere entydigt på mennesket, men glemt alt om den ikke menneskelige skabnings værdighed, har vi uden at tænke over det med præcis samme fokuserethed nedbrudt biosfærens bæredygtighed og dermed levevilkårene for alt højerestående liv. Det er muligt, at vi og vore fædre har elsket næsten, men vi har ikke elsket Gud, men udvist ganske tydelig foragt for hans skaberværk. Vi har været blinde for sammenhængen i det dobbelte kærlighedsbud, som Jesus så klart og tydeligt udtaler i denne tekst og andre steder. Hvordan skulle vi kunne påstå at elske Gud samtidig med, at vi kaster vrag på hans skaberværk?

Man kan godt elske sin næste og glemme alt om Gud. Men det går galt. Derimod kan man ikke elske Gud uden at elske næsten og alt andet som Gud har skabt. Vores tro og vores troskab, vores liv levet i troen, begynder altså i Gud; præcis lige som hele verden, alt det synlige og usynlige begynder i Gud. Gud er verdens skaber, hvis kærlighed og nåde rækker uendeligt. Det er der, vi skal holde fast. Vi skal holde fast i Gud, og vi skal begynde med Gud. Så kommer vi også til at elske næsten og *alt hvad Gud har skabt*.

Det er derfor vi er her i dag. Og hver søndag. Men i dag med særlig vægt på Gud som skaberen. For her i gudstjenesten kommer vi i berøring med Gud. Det er her vi får ord til taknemmeligheden og æren, det er her vi får ord for op og ned i vores liv. Hvor ville det være dumt hvis vi troede, at det var i popsange, på arbejdsmarkedet, stadion eller fra det politiske, vi fik ord og følelser for det vigtigste og mest uerstattelige i livet? Men det tror vi jo heldigvis heller ikke. Det er i kirken, i bønnen og i salmesangen. Og det er i nadve-

ren, hvor skaberens elementære gaver bliver løftet op i en højere virkelighed, hvor de gennemtrænges af Gud til at fylde og forblive i vores liv og vores tro.

Prædiketeksten sidste del, hvor Jesus spørger, hvis *søn* Kristus, den salvede frelser, er, og indirekte får vist, at han jo ikke slet og ret kan være kong Davids søn, for David kalder ham selv Herre – pointen i den tekstdel er, at Gud er blevet menneske, Jesus Kristus, hvilket præcis betyder, hvad nadveren betyder, at Gud er os nær i vor mund og vort hjerte, og nu *ved* vi det, det giver mening, fordi Gud blev dette konkrete menneske fra Nazaret. Gud har ladet sig se i den skabte virkelighed, i kød og blod, og derfor kan vi nu have fuld og fast tillid til, at vores glæde og taknemmelighed over alle gode gaver, dybest set har Gud selv som genstand. Som Gud er i nadverelementerne, kan vi med fast stemme sige, at Gud er i birketræet, i slægternes gang og i vindens susen. Han er der som skaber, ledsager og inspiration

Nu ser vi disse halmfigurer, som minikonfirmanderne lavede i torsdags. De bygger videre på en meget gammel tradition for at bruge det korn, Gud giver os at leve af, til at vise ham hyldest og ære. Halmfigurerne står som symbol for den merværdi de har. Som Brorson skriver i søstersalmen til Op al den ting; ”Hver en kerne, hver en dråbe Herrens herlighed udråbe”. Halmen er fuldt af Gud, og ved at bruge det til pynt, skaber vi et udtryk, der forsøger at yde Guds herlighed ret.

Og hvad er det børnene har lavet? Stjerner, håbets symbol, som stjernen over Betlehem. De har lavet kors, symbolet som over alt udtrykker Guds kærlighed. Og børnene har lavet mennesker, mennesker som tror, og som håber og elsker. Her under mig er det Maria, tror jeg: Maria ved korset. Hun hænger i den røde tråd, som kan have mange rammende betydninger. ... Og ovre på vægen hænger der noget. Det er noget, som skal få os til at tænke på, hvornår vi holdt op med at være børn.

Men i dag er vores hyldest til skaberen meget omfattende. Vi har sunget og vi skal synge mere, og når vi synger salmerne (uanset om det er Brorsons eller de nutidige salmer som vi skal synge herefter), så så løfter vi også vores naturlige stemmer op til noget højere. Det er ikke bare tekster tilsat melodi, men åndelighed hvormed vi priser den Gud, der har giver os vores stemmer. Det har komponisterne gjort muligt, og forfatterne har fyldt salmerne med indsigter som ikke kun er rigtige, men som også giver os mulighed for at synge sandheden til Guds ære.

Det gælder alle de salmer vi synger i dag, men det gælder ikke mindst den motet, som vores opmuntrende kor skal synge. Til den er Frans af Assisi forfatter. Han levede i 1200 tallet og banede vejen eksempelvis for ”Op al den ting som Gud har gjort”. Med sin berømte solsang lovpriser han Gud gennem alle skabninger. Han kalder solen og månen for vores søskende. Det var ham om hvem man siger at han prædikede for fuglene, og selv en vild ulv omvendte han med sine ord. Det er legender, men han talte virkelig om alle Guds skabninger som vores søskende. Det var ikke fordi han var hverken sentimental eller gal, men fordi han erkendte Guds tilstedeværelse overalt i denne verden. Han så hans herlighed, selv i en vild og farlig ulv, som skræmte folk fra vid og sans. Lad os om lidt lytte til pigernes sang, og lad os bæres med af tonerne, med i lovprisningen af skaberen af himmel og jord, alt det synlige og usynlige.

Amen.